

MIRJAM RANT

LUČ V SVETILNIKU

Govor na proslavi naših padlih, 6. aprila v Slovenski hiši

naši domovini, razdelili Slovenijo: Nemci, Italijani in Madžari, jarem nacizma in fašizma. Začele so se mobilizacije, preganjanje slovenskih duhovnikov in izobražencev, preseljevanje slovenskih družin. Z eno besedo, načrtno uničevanje vsega, kar je bilo slovenskega.

Že tisti mesec, aprila 1941, je bila v Ljubljani ustanovljena tajna vojaška organizacija, ki si je nadela ime Slovenska legija. Bila je to prva tajna narodno-obrambna organizacija, ustanovljena prej kot komunistična Osvobodilna fronta. Namen te legije je bil takojšnje organiziranje tajnih oddelkov, ki naj v vojaškem pogledu pripravljajo narod na trenutek, ko bi bil nastop zoper okupatorja za naš narod

in zaveznike potreben, koristen, uspešen in združen z najmanjšimi žrtvami. Med ustanovitelji Slovenske legije je bil tudi moj oče in bil imenovan za poveljnika mesta Ljubljane. Slovenska legija je kmalu po ustanovitvi zajela v svoje vrste veliko večino slovenske katoliške mladine.

Junija meseca istega leta se je prvič pojavila v javnosti Osvobodilna fronta. Ste ne ljubljanskih hiš so bile popisane z njenimi kraticami, ceste posute z njenimi letaki. Priznati moram, da je njen pojav v javnosti sprva vzbudil precej zmede. Osvobodila fronta! Kakšen balzam za ranjena slovenska srca! Toda prav kmalu je pokazala svoj pravi obraz. Geslu: smrt fašizmu - svobodo narodu sta se pridružila grozeča srp in kladivo. Tedaj ni bilo več dvomov, ni bil več čas molka. Na prvem mestu škof Rožman in z njim drugi katoliški možje so pogumno in neustrašeno odkrivali vablivo krinko. Škof Rožman je izjavil: „Vpiti in klicati moram in zavračati zmote. Ne zmot, ki so pred 100, 500 ali tisoč leti begale vernike, ampak zmote, ki so danes nevarne slovenskim vernikom. Naj pride tudi to, kar mi grozijo; naj me na kose sesekajo ali pa, kar ljubljanske komunistke želijo, da me na Kongresnem trgu živega zažgo, do zadnjega bom trdil in učil, da je brezbožni komunizem največje zlo in najhujša nesreča za slovenski narod!“

Zdaj noben pošten Slovenec ni imel več dvomov. Narod je bil razdeljen na dva tabora. Očividno je bilo, da je cilj Osvobodilne fronte izvesti komunistično revolucijo na slovenskih tleh. Doseči jo je bilo treba za vsako ceno, brezobzirno, s krvavim nasiljem. Ukaz je bil: najprej je treba pobiti vse voditelje na drugi strani, nato pa še iztrebiti vse, ki bi se utegnili zoperstavljati uspehu vstaje. Partizanski pesnik je v verzih, prekipenjavočih sovraštva, zapisal: *Razprite čez ves svet vešala! Naš Bog so: rop, požig, umor! Divjajte! Kri je zakričala.*

Pod bratomorno roko so začeli padati zavedni Slovenci, politični voditelji, ideološki nasprotniki, inteligenti in preprosti, duhovniki in laiki. Med prvimi je bil tudi moj oče. Njegov greh: ljubezen do Boga in do naroda in odločen nastop proti brezbožnemu komunizmu. Največji greh pa je bil njegov vpliv na mladino, ki mu je zvesto sledila, ga poslušala in mu zaupala in se tako ni zapletla v zapeljive mreže rdeče

Nad. na 4. str.

Združevanje - veliko upanje

Izvršilni odbor Slovenske ljudske stranke (SLS) se je seznanil in podprl aktivnosti glede povezovanja s Slovenskimi krščanskimi demokrati (SKD), pri čemer so posebej izpostavili vidik širitve programskega in političnega prostora, ki naj bo eden ključnih ciljev tega povezovanja.

Ljubljanski izvršilni odbor Slovenske ljudske stranke (SLS) in občinski odbor Slovenskih krščanskih demokratov (SKD) ter svetniki obeh strank v mestnem svetu pa so 11. junija ugotovili, da imata stranki v Ljubljani zelo podobne poglede na združevanje, člani vodstev obeh strank v Ljubljani pa so tudi ugotovili, da pogovori o združitvi na državni ravni zbuja pri ljudeh veliko upanje in pričakovanje, zato je nujno, da vodstvi strank storita vse, da bo do združitve zares tudi prišlo.

Ljubljanski vodstvi obeh strank se zave data svojega dela odgovornosti pri združevanju SLS in SKD, zato bosta s svojimi pobudami in predlogi ustvarjali ozračje medsebojnega zaupanja, kar naj bi bilo v prid tudi vodstvom strank pri snovanju skupne prihodnosti. Zato sta se stranki v Ljubljani tudi odločili, da bosta svetniški skupini obeh strank v mestnem svetu delovali usklajeno in tako prevzeli svoj del odgovornosti pri združevanju.

V gostilni Urška v Ljubljani se je 9. junija začel sestanek poslanskih skupin Slovenske ljudske stranke (SLS) in Slovenskih krščanskih demokratov (SKD), ki naj bi razpravljali in skušali uskladiti stališča do vprašanja regionalizacije ter nekaterih drugih aktualnih tem. V začetku prihodnjega tedna naj bi se sešla najvišja organa obeh strank, glavni odbor SLS in izvršilni odbor SKD, in sprejela izjavo o nameri o ustanovitvi skupne stranke. Izjavo pa naj bi nato podpisala predsednika obeh strank.

Hrvati o mejah

Hrvaški profesor mednarodnega prava Vladimir Ibler je v pogovoru za nedeljsko izdajo 6. junija zagrebškega Vjesnika izrazil bojazen, da bi Slovenija, ko bi se uresničila njena zahteva in bi dobila suverenost v Piranskem zalivu „do konca, do zadnje kapljice“, prišla v položaj, da mora zahtevati tudi del kopnega. „Hrvaška ne meni, da bi morala imeti enaki del akvatorija v Piranskem zalivu. Ona nasprotno sodi, da ima lahko Slovenija znatno večji del, vendar pa Slovenci niti s tem niso zadovoljni in hočejo vse. To je najbolj neugoden del v celotni razpravi o Piranskem zalivu,“ je še dejal Ibler.

Slovenska stran ni zadovoljna s koridorjem skozi hrvaške ozemlske vode, temveč zahteva, da je ta koridor del državnega ozemlja Slovenije, nad katerim bi imela ozemeljsko suverenost, je še dejal Ibler. Hrvaški akademik najbolj zameri slovenskemu stališču, da je Slovenija pred razpadom Jugoslavije imela nadzor nad celotnim Piranskim zalivom, slovenski javnosti pa je povsem zamolčano, da tudi hrvaška stran meni, da je tudi ona imela oblast.

Podobnikova komisija za razrešitev Cerarjeve

Vladna komisija za preprečevanje oškodovanja družbenega in državnega premoženja ter zavarovanja javnega interesa bo v skladu s sprejetim sklepom 14. junija vladi predlagala, naj v državnem zboru sproži pobudo za razrešitev generalne državne tožilke Zdenke Cerar.

Omenjena komisija na čelu s podpredsednikom vlade Marjanom Podobnikom (SLS) je omenjeni sklep sprejela na podlagi poročila pravosodnega ministrstva, v katerem je med drugim navedeno, da generalna

državna tožilka svoje funkcije ne opravlja po predpisih ter da s svojim ukrepanjem in ravnanjem izkazuje, da ni sposobna in primerna za opravljanje vodstvene funkcije. Med glavnimi razlogi za predlagano razrešitev je pravosodni minister Tomaž Marušič v svojem poročilu navedel poseganje v samostojnost in neodvisnost tožilčevega dela, nespoštovanje načela delitve oblasti, neupoštevanje zakonskih določil pri predodeljevanju spisov ter osebnostna neprimerenost.

STRAN 4:

Spominska proslava

Zgodilo se je v Sloveniji...

CLINTON NA KONGRESNEM TRGU

Ameriški predsednik Bill Clinton bo med obiskom v Sloveniji 21. junija nagovoril tudi Slovence na Kongresnem trgu v Ljubljani. Pred nagovorom ameriškega predsednika bo koncert, na katerem bodo nastopili znani slovenski glasbeniki. Vstop na Kongresni trg bo mogoč od 15. naprej. Zaradi varnosti bodo obiskovalce, ki ne bodo smeli nositi nahrbtnikov, velikih torb in napisov, ob vstopu pregledali varnostniki. Prej je treba dvigniti brezplačne vstopnice. v poslovalnicah Kompas po vsej Sloveniji.

KNJIGA EVROPA NARODOV

V Trstu so v krožku Virgil Šček 5. junija predstavili knjigo Evropa narodov. Avtorica Vida Valenčič v njej na poljuden način predstavlja več evropskih manjšin oz. narodnostnih skupnosti, njihov položaj in probleme, s katerimi se soočajo. Piše predvsem o navadah, o načinu organiziranja, delovanja in o šolstvu raznih evropskih manjšin od Baskov, Kataloncev, Ircev, Škotov, Lužiških Srbov do Bretoncev in drugih. Kot je pojasnila avtorica, je slovenskim bralcem želela posredovati predvsem tisto, o čemer ne berejo, zato slovenske manjšine ne omenja.

NEUTRALNOST SLOVENIJE ALI NATO?

Revija 2000 in skupina Neutro sta 9. junija v Cankarjevem domu pripravili okroglo mizo s temo Slovenija in nevtralnost, na kateri so sodelovali Jože Mencinger, Peter Kovačič Peršin, Franc Miklavčič, Tonči Kuzmanič in Rastko Močnik. Večina udeležencev je opozarjala na posledice, ki bi jih za našo državo utegnile imeti članstvo v zaveznitvi, in se večinoma izrekla proti vključitvi v NATO. Miklavčič je nastopil tudi proti napadu NATO na Srbijo.

SIM NA OBISKU V DZ

Predsednik komisije državnega zbora za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Marjan Schiffrer ter drugi člani so se 9. junija srečali s predsednikom Slovenske izseljenske matice Antonom Beblerjem, ki sta ga spremljala podpredsednik matice Peter Kovačič - Peršin ter njen tajnik Janez Rogelj.

Sogovorniki so se strinjali, da je potrebno boljše in močnejše sodelovanje tako med organizacijami, ki v Sloveniji skrbijo

za Slovence v zamejstvu in po svetu, kot tudi med njimi in državnimi organi. Anton Bebler je članom komisije predstavil tudi dejavnosti Slovenske izseljenske matice in načrte za njeno prihodnje delovanje.

O FINANCIRANJU SLOVENSKE MANJŠINE

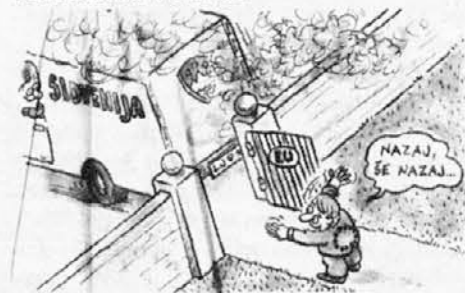
Parlamentarna komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu se je seznanila s kriteriji in načini delitve sredstev za financiranje dejavnosti organizacij Slovencev v zamejstvu. Državna sekretarka za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Mihaela Logar je pojasnila, da so načela del celotne ureditve financiranja Slovencev v zamejstvu, praktično izvajanje pa sicer poteka že dve leti. Nad načeli naj bi bil zakon ali odredba, pod načeli pa pravilniki Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu in pogodbe s krovnimi organizacijami ali izvajalskimi organizacijami.

PISMO SSK ITALIJANSKIM PARLAMENTARCEM

Na tiskovni konferenci stranke Slovenske skupnosti (SSK) v Trstu so 10. junija predstavili pismo, ki ga je deželni tajnik stranke Andrej Berdon poslal vsem italijanskim parlamentarcem v zvezi z Deklaracijo o podpori uveljavljanju zaščite slovenske manjšine v Italiji. Tajnik SSK Andrej Berdon je dejal, da je deklaracija mejnik v slovenski politiki in temeljni dogodek tudi v odnosih med Italijo in Slovenijo. Spomnil je, da je do izglasovanja deklaracije prišlo prav na pobudo SSK, in podčrtal širok politični dogovor med strankami v slovenskem parlamentu.

Tiskovne konference se je udeležil tudi kandidat stranke na evropskih volitvah prof. Jože Pirjevec. Dejal je, da je treba spremeniti položaj, zaradi katerega je bila slovenska prisotnost v preteklosti zbrisana iz krajevne obmejne stvarnosti.

VZVRATNA VOŽNJA

Iz življenja v Argentini

Tone Mizerit

Izvežban opazovalec pa tudi navaden državljani se te dni sprašujeta, zakaj se vedno v predvolilni dobi množijo razni konflikti in celotno življenje družbe pokrija neka megla kaosa. To gotovo ne govori dobro o dosedanjih oblasteh. Pojav je zaznati predvsem na provincijski ravni. Kar sedemnajst od štiriindvajsetih argentinskih provinc (vštevši avtonomno prestolnico) ima te dni kake vrste nepravilne, javne proteste in izgrede.

ŽGOČI CORRIENTES

Gotovo je te dni najbolj pritegnila pozornost javnosti provinca Corrientes. Stavke, proteste in cestne spopade smo lahko sledili po dnevnikih in televiziji. Nasilna zasedba provincijskega parlamenta je grobo odjeknila in poznejši spor med lokalnim parlamentom in provincijski policijo je le še dodal ognja tej grmadi.

Zelo enostavno je opisati položaj. Javnim uslužbencem dolgujejo plače za april in maj in še pol trinajste plače za leto 1998. Občinski uslužbenci so v podobnem položaju. Učitelji stakajo že šesti teden, sodnijski uradniki tretji, zaposleni v zdravstvu drugi teden. Vlada dolguje privatnim zdravstvenim ustanovam več mesecev socialnega kritja, tako da provincijski uslužbenci nimajo zdravstvene postrežbe. Polovica policijski sil je v konfliktu. Provincijskih uslužbencev je šestdeset tisoč, tretjina imenovanih v zadnjih petih letih. Industrije v provinci skoraj ni, trgovina je v krizi.

Politično je Corrientes tudi velik kaos. Provinco so vedno vodile provincijske stranke v smislu graščinskega ali klanskega sistema. Nekdaj so si vlado iz roke v roko podajali avtonomistična in liberalna stranka. Potem sta med sabo sklenili pakt in združeno vodili provinco od obnove demokratičnega sistema leta 1983. Pomembna sta bila zlasti brata José Antonio in Raul Romero Feris, ki sta si delila oblast: eden guverner, drugi senator. Ni treba posebej poudariti, da je Menem večkrat skušal prodreti v provinco, zadnjikrat ob federalni intervenciji leta 1991, ko je pat pozicija v lokalnem parlamentu povzročila hudo politično krizo. Po treh federalnih komisarijih (Durañona y Vedia, Claudia Bello, Ideler Tionelli) je provinca leta 1993 ponovno dobila demokratično (?) izvoljenega guvernerja, to pot je nastopil Raúl Romero Feris. A česar Menem ni dosegel z vsem pritiskom, je dosegel s spletkami. Pakt se je zlomil, brata sta se ločila, Raul je ustanovil PANU (Partido Nuevo - Nova stranka) in prevzel guvernerstvo. Na vse državni ravni se je tesno povezal z Menemom in se udeležil za tretjo predsedniško kandidaturu.

Sedaj je Raul župan provincijske prestolnice, guverner pa njemu zvesti Pedro Braillard Poccarr. A v provincijskem parlamentu ima PANU komaj 8 poslancev, združena opozicija (peronisti, PAL in Povezava) pa 18, s čimer ima v roki absolutno ustavodajno moč. Govorilo se je o intervenciji prestolniškega županstva, o politični sodbi guvernerja itd. a nihče noče vrvi napeti tako daleč, da bi lahko povzročil novo zvezno intervencijo.

VLADNI POMISLEKI

Zvezna vlada z Menemom na čelu pa si dandanes najmanj želi takega posega v gorečo provinco. Vsak zvezni poseg mora imeti odobritev parlamenta, kjer pa Menem že nima večine.

Intervencije pa si najmanj želi gospodarski minister. Zvezni komisar bi moral iti v Corrientes z blagoslovom Kongresa, obenem pa z veliko vrečo denarja, ker ta je glavni problem province: dolg 1.400 milijono

nov dolarjev. Ta dolg se je dejansko potrožil v zadnjih petih letih, saj ko je Ideler Tonelli predal oblast Ferisu, je dolg znašal okoli 500 milijonov. Poleg tega in iz političnih razlogov je provinca dobila veliko izrednih denarnih fondov od zvezne vlade, saj je na drugem mestu v teh dotacijah, takoj za La Riojo, rodno provinco predsednika.

Ni težko ugotoviti, da je bilo v tem času mnogo nesmiselnega tratenja fondov in da ne more živeti provinca, kjer je vlada največji delodajalec, medtem ko industrija izumira in se poljedelstvo spopada s krizo. Te dni je guverner prosil za nasvet bivšega gospodarskega ministra Cavalla. Ta je zahteval najprej politično stabilnost (dogovor med vlado in opozicijo), nakar bi poslal svojo ekipo, da vzpostavi red v provincijskih računih. Sličen namen ima tudi zvezna vlada, ki vse stavi na mirno ureditev krize in dialog med krajevnimi činitelji. To je seveda težko, ker je toliko osebnih interesov, zamer in želje po maščevanju (vodilna brata Feris se drug drugega zmerjata z „izdajalcem“), da je težko misliti na kako enostavno rešitev. K dialogu je pozval tudi krajevni nadškof msgr. Castagna, ki je ponudil posredovanje v reševanju socialnih nasprotij.

RAZDELJENA DRŽAVA

Položaj res ni rožnat, če pomislimo, da je le v sedmih provincah relativen mir. Povsod drugod so stavke, prekinjene ceste, poulične manifestacije. Tretjina provinc pa ima kar več notranjih sporov.

Ob vsem je zanimivo, da dejansko tako protesti kot stavke niso v režiji sindikalnih vodstev. S CGT na čelu se je sindikalizem skoraj odpovedal protestu. Borbeno vzdušje vlada le v opozicijski MTA in v levičarski CTA. Protest so vzele v roko krajevne sindikalne formacije, mnogokrat proti navodilom zveznih vodij. Ni prvič, da se to dogaja in vedno so bili take stavke najbolj nevarne, ker so lahek plen profesionalnih agitatorjev, ki iz centra pohite na kraj uporov.

Pojav ni dobrodošel. Vendar opazovalci menijo da ni nevarnosti kakšne splošne vstaje, je pa dokaz, da tisti, ki bi morali vladati, ne podvzamejo pristojnih ukrepov, ker ne vedo, ne morejo ali jim politične koristi narekujejo drugačno držo.

KAMPANJA SE PRIČENJA

V takem položaju se je pričela končna kampanja za oktobrske predsedniške volitve. Vendar je položaj čuden. Oba kandidata (De la Rúa in Duhalde) kot običajno poleg raznih verjetnih in neverjetnih obljub drug drugega napadata, včasih pa se soglasno in složno vržeta ne predsednika Menema, ki je še vedno osrednja figura argentinske politike in ki tudi kadar le more napada nasledniška kandidata, čeprav je eden izmed njiju iz peronističnih vrst.

Gotovo pa je bil eden najbolj zanimivih dogodkov preteklega tedna korak, ki ga je podvzela kandidatinja Povezave za buenosairesko guvernerstvo. Graciela Fernandez Meijide je izjavila, da če zmaga, bo ohranila socialno strukturo „manzaneras“, ki jo je zgradila žena sedanjega guvernerja Duhaldeja. To je ženska organizacija, ki z uradnimi fondi pomaga ljudem po revnih naseljih. Za to potezo pa se skriva nekaj več kot le iskanje glasov. Mnogokrat se je govorilo, da tej mizi, ki se imenuje Povezava, manjka „peronistična noga“. Prevzem slične organizacije, ki je ne Solidarna fronta ne radikalizem ne premoreta, bi kake bodoči vladi Povezave nudil odločilen dostop do plasti socialno zapostavljenega prebivalstva pa tudi močno propagandno strukturo.

Problemi na Koroškem

Narodni svet koroških Slovencev bo v prihodnosti poskušal doseči sestanek z Zvezo slovenskih organizacij (ZSO), na katerem naj bi skušali doseči dogovor o nadgradnji povezave med obema organizacijama.

V razhajanjih med NSKS in ZSO ne gre za osebne spore, pač pa za razlike v temeljih. Potrebno bi bilo določiti skupne cilje in če gre samo za različne poglede, kako te cilje doseči, naj o tem odloča „neki kolektiv“, npr. vsi odborniki društev, ki jih je približno tisoč. Te odločitve bi bile obvezujoče za obe organizaciji. Če se izkaže, da niti cilji niso skupni, je škoda časa za kakršnekolik pogovore za naprej, je pojasnil začasni predsednik NSKS Rudi Vouk.

Zbor narodnih predstavnikov, ki je navišje telo Narodnega sveta koroških Slovencev, je namreč prejšnji teden sprejel odstop predsedstva NSKS, ki ga je vodil Nanti Olip. V novem predsedstvu so vsi, ki so kdajkoli predsedovali NSKS. Z razpustom NSKS so poskušali presekati dvotir-

nost, ki zdaj vlada znotraj slovenske manjšine, a zbor narodnih predstavnikov tega ni podprl in sprejel odločitev, da bo NSKS še naprej vztrajal pri načelu neposrednih in demokratičnih volitev svojih zastopnikov.

„Očitno nihče nima interesa, da bi koroški Slovenci prišli do močnega zastopstva,“ je menil Vouk in dodal, da tudi v Sloveniji manjšinska problematika še zdaleč ni tako navzoča, kot bi morala biti.

Dosedanji predsednik Nanti Olip je pojasnil, da je prišlo v zadnjih mesecih v odnosu znotraj slovenske narodne skupnosti do zelo hudih zapletov, tudi v odnosu do ZSO, obenem pa tudi do popolne zaostritve politike po izvolitvi novega koroškega deželnega glavarja Jorga Haiderja.

NSKS, ki velja za največjo manjšinsko organizacijo v Avstriji, bo septembra praznoval 50 let obstoja. To bi lahko bil tudi za Avstrijo povod, da ukine politiko „nedialoga“ z manjšinami in morda bo tudi v Sloveniji takrat mogoče najti odprta ušesa za vsa odprta vprašanja.

Slovenci v Argentini

Mendoški maturantje potujejo v Slovenijo

Letos bo druga skupina absolventov našega Slovenskega tečaja za srednješolce obiskala Slovenijo ter razne kraje Evrope kot Rim, Firence, Benetke, avstrijsko Korosko, Pariz, itd., pod pokroviteljstvom Izseljenkega društva Slovenija v svetu ter Ura da zun. ministrstva za Slovence po svetu.

Skozi tri mesece so se študentje vestno pripravljali na to odgovornost in v nedeljo, 30. maja predstavili program, ki ga bodo izvajali v domovini. Ob tej priložnosti smo povabili veleposlanika RS v Buenos Airesu prof. dr. Janeza Žgajnarja in gospo soprogo, ki sta s svojo navzočnostjo počastila ta važni dogodek za mendoško skupnost.

Program se je pričel z mašo, pri kateri smo prosili Vsemogočnega tudi za srečno pot naših mladih. Med božjo daritvijo je mladina pela mladinsko mašo, folklorna skupina petih maturantov „Los Chañares“ pa argentinsko „Misa criolla“. Ta imenitna skladba je glasbeno zelo zahtevna, ker terja solistični pristop pevcev. Mogoče zaradi treme prvega nastopa fantje niso dosegli pričakovano ubrano petje, sicer so odlično igrali instrumente. Spodbujamo jih, da v trajajo pri prizadevanju za doseg višjega pevskega kvaliteta nivoja.

Pred prireditvijo je podpredsednik Društva Jernej Bajda v argentinskem in slovenskem jeziku pozdravil navzoče in se zahvalil vsem, ki so pripomogli k uresničitvi potovanja: Izseljenkemu društvu Slovenija v svetu, veleposlaniku prof. dr. Žgajnarju, slovenski vladi, staršem in vzgojiteljem. Posebne zahvale sta bila deležna Daniel Gómez ter Angelca Bajda, ki sta vodila maturante pri pripravi kulturnega programa.

Šest deklet in osem fantov, štirinajst mladih, oblečenih v argentinske narodne noše, so z odra pozdravili navzoče. Najprej je voditeljica in spremljevalka skupine ga. Angelca Šmon-Bajda podala nekaj misli. Nato je Janez Bajda recitiral „Kralj Matjaž“ Sonje Wakounig. Sledili sta dve pesmi: „Na planini je živel“ ter „V dolini tihi“. Nevenka

Stopar je doživeto recitirala Franceta Prešerna „Povodni mož“, za tem so vsi skupaj zapeli argentinski folklorne pesmi „Zambita de Don Rosendo“ in „Virgen india“. Franci Šmon je recitiral „Naš maček“ Simona Jenka, folklorna skupina „Los Chañares“ je pa zapela „P'a la Celeste“ in „El bailarín de los montes“. Lucija Hirschegger je ob spremljavi kitar izrazilo recitirala ljudsko „Šumijo gozdovi domači“ in za konec prvega dela so vsi zapeli „Slovenija, odkod lepote tvoje“.

Drugi del je bil namenjen plesu. Odgovornost vežbe te težke stroke je slonela na ramah prijatelja mendoških Slovencev Daniela Gómeza, ki se je v lepi slovenščini zahvalil za zaupanje ter pohvalil disciplino, čut odgovornosti in nadarjenost naših študentov, ki so v tako kratkem času dosegli visoko raven spretnosti. Bodril nas je tudi, da ohranimo svojo kulturo, jezik in tradicije. Najprej je bila na programu zbirka poskočnih plesov iz skrajnega severozahoda Argentine. Trije pari so doživeto zaplesali „Milonga“, nato so pa dekleta zamenjale svoje partnerje in so ob zvoku kadence „Tango“ narisale na odru s svojimi gibi vrsto filigran. V nadaljevanju so fantje z vso odločnostjo skupinsko in posamezno zaplesali „Malambo“, ki zahteva veliko mero telesne spretnosti. Na koncu so vsi maturantje, oblečeni v slovenske narodne noše, zaplesali našo polko. Med plesi je Damijan Žumer povezoval program s podatki o naši deželi in o življenju slovenske skupnosti v Mendozi.

Prepričani smo, da bodo naši mladi v Sloveniji s tem programom dostojno dokazali, da nosimo v naših srcih ljubezen do dveh domovin: do tisočletne Slovenije in istočasno do Argentine, ki je nudila njihovim staršem in dedom toplo zavetje.

Tipična argentinska jed „loco“ nas je telesno okrepčala in družila pri pogrnenih mizah do pozne popoldanske ure.

mb

Iz življenja Zveze slovenskih mater in žena

Asistent Zveze prelat dr. J. Rode je naslovil svoje predavanje za majski sestanek Marija Pomagaj in naš maj.

Mesec maj v Sloveniji je nekaj posebnega, vsaj za tiste, ki se ga še spominjajo. Po mračni, ponavadi mrzli zimi že posije toplo sonce in pogreje zemljo. Izvabi na površje vsebarvne cvetlice po travnikih, vrtovih in seveda tudi po gozdovih, kjer rastejo skromne a silno lepe šmarnice. Kar same se pojavijo in le tam. Preproste rože so maja kinčale poljska znamenja, kapelice in oltarje velikih cerkva. Ozaljšan „bogkov kot“ je z Marijo kraljeval po domačih hišah.

Maj je vabil na božja pota k Mariji, božji Materi, ki so raztresena po Sloveniji. H kraljici Slovencev na Brezje pa še bolj. Tudi goduje brezjanska Mati božja meseca maja. Na Brezje so hodili verni romarji že od l. 1500 do 1800 leta, ko so poleg cerkve sv. Vida dogradili še kapelo Marije Pomočnice. Tja se je zateklo mnogo vernikov, po l. 1914 pa lahko rečemo, da so Brezje postale srce Slovenije. Privabila je zaobljubljena slika Leopolda Layerja, ki je verjetno s svojim bratom Valentinom (tudi slikarjem) napravil prelepo podobo Marije Pomagaj, ki sicer ni izvirna. Kopiral jo je namreč po znameniti predlogi slikarja Luka Cranacha (1472-1553). Dodal pa je veliko

podrobnosti. Iz ikonske resnobe prevladuje sedanja podoba ljubeznivosti in čudovit smehljaj dobrote ter pogled, ki romarja spremlja povsod...

Povsod smo Marijo Pomagaj klicali na pomoč! V štiriletni vojni in revoluciji je bila Marija Pomagaj na naših ustnicah v molitvi in pesmi: Marija Pomagaj nam sleherni čas, na Tebe ozira se vsak izmed nas.... Z Marijo Pomagaj smo bežali čez Ljubelj proti Vetrinju in se odpočili pred podobo Marije Pomagaj po taboriščnih kapelah. Vrnjenim domobrancem je dobrohotno stala z njimi pod težkim križem junaškega mučeništva; ni druge razlage!

V ljubljanski stolnici pred najboljšo kopijo, ki jo je l. 1944 narisal Riko Debenjak (prava je bila skrita pred Nemci) pa so ure in ure jokale, molile, prosile pomoči zaposlavljenih vdove in sorodniki za negotovo usodo beguncev... je nato v pogovoru dodala očitvidka. Zato je naš maj nekaj posebnega; že več kot pol stoletja ne samo v Sloveniji! Raztreseni po svetu, kjerkoli smo, se v duhu povežemo ob Mariji Pomagaj, kajti mesec maj je „postal“ nekaj posebnega, da bo zapisan v zgodovini slovenskega naroda z zlatimi črkami.

Marija Pomagaj pa je in bo z nami!

Zveza

Žarko Petan odlikovan

Avstrijski veleposlanik v Sloveniji Gerhard Wagner je piscu in režiserju Žarku Petanu izročil avstrijski častni križ za znanost in umetnost prvega reda. Odlikovanje podeljuje avstrijski predsednik Klestil osebam, ki imajo posebne zasluge za Avstrijo na področju znanosti in umetnosti.

Žarko Petan je bil pomemben posrednik med svojo državo in Zahodno Evropo, ki je veliko primogel k odpravi medsebojnih predsodkov. Avstrijska založba Styria-Verlag je bila prva, ki je objavila njegova dela zunaj nekdanje Jugoslavije. Deset prevodov Petanovih knjig v nemški jezik je izšlo pri tej založbi, dve pa pri Mohorjevi založbi. Žarko Petan je bil dejaven kot

režiser na številnih avstrijskih odrih. Dolgo je sodeloval z avstrijsko radiotelevizijo in Avstrijskim literarnim društvom, v Avstriji pa je imel tudi več kot 50 predavanj.

Petan, ki je 27. marca praznoval 70. rojstni dan, je izdal 45 knjig, od katerih jih je bilo dvanajst prevedenih v nemščino.

Pred nekaj tedni je v Gradcu izšla antologija njegovih aforizmov, ki so priljubljeni ne samo v Sloveniji, ampak tudi v tujini. Petan, po poklicu gledališki režiser, je bil v 70. in 80. letih dejaven predvsem v dunajskem gledališču, predstave pa je režiral tudi v Celovcu. Žarko Petan je zaslužen tudi za širjenje del avstrijskega dramatika Oedona von Horvatha v Sloveniji.

Poročila z občnega zbora ZS (8)

Poročilo šolskega referenta Franceta Vitriha

Šola Franceta Balantiča; San Justo. Voditeljica šole: Angelca Klanšek; katehet Bidovec Toni; učiteljice: Veronika Godec, Bernarda Krajnik, Danica Malovrh, Veronika Malovrh, Lučka Oblak, Mirjam Oblak, Ivana Tekavec, Pavlinka Zupanc, Marta Petelin; petje: Marija Štrubelj, Anica Mehle, Marta Selan; knjižničarka in splošna pomoč: Ivanka Puhek; predsednik odbora staršev: Marjan Grilj.

Šola škofa dr. G. Rožmana; San Martin. Voditeljica šole: Katica Kovač Dimnik; katehet Franci Šenk; učiteljice: Vera Breznikar Podržaj, Olga Dolenc Kociman, Saša Golob Hartman, Marta Jenko Škulj, Danica Petkovšek, Irena Rezelj Peršuh, Regina Truden Leber; nadomestna učiteljica: Angelca Podržaj Miklič; petje: Lučka Marinko Kastelic; predsednica odbora staršev: Magdalena Koprivnikar Belec.

Šola škofa F. Baraga; Slovenska vas - Lanus. Voditeljica šole: Olga Fink, Ivanka Zabukovec; kateheti: Jaka Barle, Janez Cernar, France Pavlič, Janez Petek; učiteljice: Valerija Burja, Marta Čampa, Lucijana Čec, Rotija Grbec, Gizela Grbec; petje: Snežna Knechtel, Rotija Grbec; nastopi: Laurencija

Gologranc; predsednica odbora staršev: Ana Marija Sušnik.

Šola župnika J. Aljaža; Bariloče. Voditeljica šole: Lija Kambič; učiteljice: Alenka Arnshek, Anica Arnshek Magister, Danica Jerovšek Mavrič, Marta Malovrh Jerman, Veronika Razingar Grohar; petje: Anica Arnshek Magister; predsednica odbora staršev: Veronika Razingar Grohar.

Šola sv. Cirila in Metoda; Mendoza. Voditeljica šole: Lenčka Božnar; učiteljice: Erika Bajda, Maruška Štirn; verouk: Tončka Šmon, Urška Šmon; petje: Angelca Šmon Bajda; predsednica odbora staršev: Ani Štirn Arrigoni.

Šola škofa B. Jegliča; Slovenska hiša Bs. As. „ABC po slovensko“ tečaj za špansko govoreče otroke. Voditeljica šole: Marjana Batagelj; učiteljice: Ingrid Ahlin, Andrejka Dobovšek, Cecilija Grbec, Pavla Grbec, Saša Gelb, Elizabeta Grbec, Lučka Mehle, Karla Skvarča, Marjeta Stariha; za odrasle: Marjetka Hostnik; predstavnica: Irena Graciano.

Šola župnika J. Aljaža; Bariloče „A.B.C. po slovensko“ Tečaj za špansko govoreče otroke. Voditeljica šole: Marija

Eiletz; učiteljice: Terezka Marn Žužek, Astrid Mežnar Rezelj, Marija Osojnik López, Mihaela Jerman.

Šola sv. Cirila in Metoda; Mendoza. Tečaj za špansko govoreče otroke. Voditeljica šole: Nežka Bajda Bellandi.

DELOVANJE „ABC PO SLOVENSKO“

Bolj ko se oddaljujemo od 50 letnice prihoda v Srebrno deželo, bolj prihaja do izraza v naši organizirani skupnosti potreba po virih, ki bi svežili ali tudi v celoti posredovali osnovno slovensko vrednoto domače besede tistim, ki je ne poznajo. Čeprav moramo v iskanju vzrokov za to stanje priznati, da smo tudi starejši soodgovorni, da se je materina beseda v družini prekinila ali vsaj oslabela, smatramo za pozitivno, da jo hočejo nekateri mladi obnoviti ali celo znova osvojiti.

Jegličeva šola je v svojem novem delovanju „ABC po slovensko“ z učiteljsko skupino sedmih mladih študentov - in dveh starejših učiteljic pa obenem profesorico za odrasle, tudi v pretečenem letu skušala prodreti v problematiko teh, naše govorice željnih Slovencev in ne Slovencev. Ob že utrjenem programu za otroke od 3-12 leta ter posebej za odrasle, se je trudila za stalno izpopolnjevanje in učna sredstva, ki sta jih letos pomenila zlasti uvedba čitank in uro rekreacije za otroke.

Prihajajoče leto želimo obe novosti izpopolniti. Naša večletna želja je, da bi prišli do novih prenosljivih igril, ki so najmlajšim nujno potrebna. Na srečo nam je na razpolago urejeni park Slovenske hiše. Korak naprej nameravamo tudi s pronicanjem osnovnega verouka v življenje otrok in družin.

Jasno je, da ima poučevanje 40 malih in 14 odraslih dva izvora: ljubezen do našega rodu in materine besede ter nesebično zavzetost za delo, ki dobi izraza v delovanju vseh učiteljic.

Hvaležni smo Bogu, učiteljicam in njihovim staršem za vzgojo ter društvu Zedinjena Slovenija, ki pod streho Slovenske hiše mons. Oreharja očetovsko skrbi tudi za svoje bolj oddaljene sinove. Z veseljem tudi mi vstopamo v novo, Slomškovo leto.

Marjana Batagelj - voditeljica

Zunanji izraz naše povezanosti, idejne jasnosti in enotnosti so naša srečanja in skupne prireditve.

ALOJZIJEVA PROSLAVA.

5. JULIJA V SLOVENSKI HIŠI.

Začeli smo srečanje s sveto mašo, ki jo je daroval prelat Jože Škerbec, za rajne katehete in učitelje. Sveto mašo je vodila Baragova šola in njeni učenci so sami pripravili darovanijske prošnje, ki izražajo miselnost v naši šolski skupnosti:

Nadaljevanje prihodnjič

SPOMINSKA PROSLAVA NAŠIH ŽRTEV

Vsa naša skupnost zajema svoje duhovne vrednote in voljo po življenju predvsem iz spomina in zgleda naših protikomunističnih žrtev, padlih in pobitih v revoluciji in predvsem takoj po njej. V teh dneh se spominjamo poboja domobrancev, civilistov, vojakov in žena, ki so jih komunisti iz brezobzirne sle po oblasti in bojazni po možnem uporju pobili. Nič drugače kot žrtve v Katynu ali danes žal na Kosovu.

Po zgledu, ki smo ga že pred pol stoletja lahko videli na naših odrih (glej v današnji rubriki Pred 50. leti) je prva nedelja v juniju posvečena njih spominu.

Tako smo se letos zbrali 6. junija v Slovenski hiši. Najprej v cerkvi Marije Pomagaj, kjer je vicedelegat dr. Alojzij Kukuljica DJ s somaševanjem drugih slovenskih duhovnikov opravil božjo daritev v spomin na vse naše pokojne žrtve. V svojem nagovoru je nanizal razmišljanja o vrednotah domobranstva. Ta nagovor bomo priobčili v naslednji številki našega lista.

Med mašo je pel mešani pevski zbor iz San Martina pod vodstvom Lučke Marinček Kastelic.

Sledilo je polaganja venca pred spomenik junakom, ki ga je izdelal pokojni Franc Ahčin. Najprej je dr. Kukuljica izmolil žalne molitve, nato pa je Franci Žnidar zatrobil tišino padlim v spomin. V tiho so nato prinesli spominski venec in se poklonili pred spomenikom borcev Slavko Urbančič in ter predsednik Zedinjene Slovenije Tone Mizerit in po činu najvišji domobranci oficir podpolkovnik Emil Cof. Zbrani Slovenci pa so zapeli znano domobrantsko koračnico Mi legijonarji, mi domobranci, kot simbol vrednot, za katere so se domobranci borili.

Sledila je akademija v dvorani.

Slavostni govor je imela **Mirjam Peršuh Rant**, ki je jasno naslikala predvsem prve začetke protikomunističnega odpora. Nagovor je posvetila svojemu očetu Ivotu

Peršuhu, ki je bil eden od prvih žrtev OF. Govor prinašamo kot uvodnik v tej številki.

Sledila je spominska proslava padlih domobrancev in vseh ostalih žrtev protikomunističnega nasilja.

Odrski prikaz „**Mrtev bom le tedaj, če boš ti zgubil pogum, če boš zapustil skupne cilje, če boš začel misliti samo nase**“ (Vinko Žakelj) so predstavili predvsem naši mlajši recitatorji in odrski umetniki. Režijo in izbor je izdelal z veliko dramsko močjo Dominik Oblak, scenski prostor pa je primerno opremil Andrej Golob. Luči in zvok so imeli na skrbi Bogdan Magister, Aleksander Šuc in Ivan Albreht. Nastopili so že poznani in priznani recitatorji iz vseh okrajev: Veronika Godec, Dani Grbec, Lučka Jereb Oblak, Boštjan Modic, Marjana Modic, Martin Selan in Marko Štrubelj, ki so predvajali besedila iz starejših in novejših del: Roža, gozdovi in svet Marie Pawliowske, V katedrali božjega groba Antona Novačana, In vstali so (iz Ni daleč dan), Reka beguncev - Marko Krežar, Že dolgo čakam Ivana Korošca, Možu v spomin Frančiške Reja, In vendar nekoč bo! (Zorko Simčič), Teharje 1990 Toneta Rodeta in Ne žaluj! Vinka Žaklja. Pretresljivo so podali trpek spomin in upanje v prihodnost.

Končno so v imenu skupnosti razni predstavniki - starejši in mlajši - prinesli lučke pod križ, da so gorele v slavo našim padlim in v molitev zanje.

Za konec so vsi rojaki v dvorani skupno zapeli tradicionalno Oče mati, ki je potrdila vez med nami in vsemi, ki smo se jih spominjali na tej proslavi.

Obilna udeležba je dokazala, da smo ostali zvesti vrednotam in idealom naših borcev.

Ob tej priliki je izšel tudi spremni list, katerega naslovno stran je krasila risba palmov veje, delo akad. slikarice Bare Remec.

Luč v svetilniku

Nad. s 1. str.

propagande. Nato pa se je začelo sistematično pobijanje idejnih nasprotnikov. V notranjosti so se začeli močje in fantje zbirati v vaše straže, saj so uvideli, da je to edini način, da branijo svoje družine in domove. Septembra 1943 pa se je ustanovila redna slovenska protikomunistična vojska - slovenski domobranci. Nastali so iz nujnosti samoobrambe, potem ko je bilo umorjenih več stotin zavednih Slovencev. Branili so tisočletne narodove vrednote odločno, ponosno in pogumno v službi čiste domovinske ljubezni. Domobranstvo se je rodilo samo zato, da zlomi smrtno koso brata, ki se je ujel v mreže mednarodnega komunizma, delal po navodilih revolucije, katera je bila nam, večini Slovencev, tuja in odvratna.

Leto 1945 je bila velika prelomnica za tisoče in tisoče slovenskih življenj. V zadnjih velikih plamenih so gorele ruševine evropskega sveta in v vseh nas je bilo upanje, da bomo smeli kot prosti in svobodni stopiti v pepel pogorišča, popraviti ruševine. Upali smo, da bomo v ta novi svet postavili vse, kar smo ljubili in spoštovali, vse tisto, kar je slovenski narod skozi desetletja hranilo in krepilo. A ni nam bilo dano. Strašno spoznanje, da ima krivica v rokah pismo s sedmimi pečati in da smo bili prevarani tudi za zadnje upanje. Dvanajst tisoč slovenskih mož in fantov, razoroženih, je bilo s kruto prevaro izdanih v roke prav tistim, s katerimi so se junaško udarili v odprtem boju. Kakšen je bil njihov konec, vsi vemo. Toda iz strojnic in brzostrelk nad kraškimi jamami je regljal strah pred slovenskim vojakom. Ti so umirali z molitvijo in pesmijo na ustih. Njihova smrt je bila zmaga, zmaga luči nad temo, zmaga resnice nad lažjo.

Ko se spominjamo vseh tisočev žrtev komunističnega nasilja, pa ne pozabimo na vse tiste dobre in verne Slovence, ki so iz enega ali drugega razloga po končani vojni ostali doma.

Koliko ponižanja in zaničevanja, preganjanja in krutih zaslišanj so morali pretrpeti. Delovanje vojaških in ljudskih sodišč, paradije procesov. Spominimo se samo procesa proti pisatelju Velikonji, Hacinu, Rupniku in nešteto drugih. Spominimo se zahrbtnega in krutega napada

na škofa Vovka. In ne nazadnje na sramotni proces proti odsotnemu škofu Rožmanu, ki mu je bila pred nedavnim vzeta možnost, da se nezakoniti proces in obsodba v kali razveljavita. Koliko do neba vpajočih krivic!

A vse to še ni utešilo njihove želje po maščevanju. Maščevanje ali strah? Strah pred mrtvimi, ki so iz zsutih ust še vedno razglašali resnico. Kaj drugega kot strah jih je lahko gnal, da so iz blagoslovljene zemlje pokopališča pri sv. Križu izkopali zemlske ostanke svojih žrtev Ehrliha, Natlačena, Peršuha in drugih in jih odpeljali neznano kam, a skoraj gotovo v kraške jame.

In končno bi med nekrvave žrtve revolucije prišela še veliko število naših mož v zdomstvu, ki so legli v prerani grob. Nosili niso v sebi samo bolečine izgubljene domovine in morda prekinjene kariere. Nosili so trpek spomin na množico prijateljev, sošolcev, znancev, ki so padli v cvetu mladosti. Gledali so v njih bodoče duhovnike, pisatelje, znanstvenike, politike, družinske očete. Gledali so jih kot moške, ki bi v bodočnosti velikodušno delali za narod in njegovo dobrobit. Čutili so v sebi dolžnost, da stopijo na njihova mesta, da izpolnijo svojo in njihovo dolžnost do naroda. Izgarali so se v delu za skupnost v politiki, v tisku, v šolstvu, v kulturnem delovanju, prepričani, da je njihovo delo v rast in čast domovini doma in v svetu.

Včasih slišimo ob spominskih proslavah ugovore, zlasti mlajših: Nehajmo že s solzavostjo! Razumemo vas, ali skušajte tudi vi nas razumeti! Čas posuši solze, a njih sled na licih ostane, zaceli rane, a ostane brazgotina, ki ob najmanjšem dotiku zaskeli. Zato naj predvsem vam mladim velja geslo današnje spominske proslave: **spomin nanje - je luč prihodnosti!** Spominski dnevi nam odkrivajo, da so stebri vsake zgodovine vendarle duhovni. Da je za veletokom tragičnih dogodkov neke izvir, ki priteče iz osrčja duhovnega sveta. Spominski dan naj nam bo visok svetilnik, ki svojo svetlobo siplje v lepih in mirnih nočeh prav tako kakor v nevarnih in vihar-nih.

Zavest, da ta luč vedno sveti, bi nas morala vse navdajati z dobrim občutjem, da ne moremo zaiti, da se ne moremo oddaljiti od prave smeri, če sami nočemo. Luč v svetilniku je utrip tisočeri duš, ki spremljajo naše življenje, in dokler bomo gledali vanjo, ne bomo pozabili preteklosti in tudi nikoli izgubili upanja v bodočnost.

Kot kristjani znamo odpuščati, toda ne pozabljamo žrtev in krivic. Za navidezno spravo ne prodajamo svojega duha in njegovih vrednot. Ostajamo slovenski svobodnjaki, ki znamo poklekniti pred Bogom, se odkrivamo Resnici, verujemo v Ljubezen in zaupamo v Pravico, ki bo našim žrtvam vrnila čast in njih dobro ime in jim priznala v zgodovini tisto častno mesto, ki jim nedvomno pripada.

Zgoraj: Med mašo v slovenski cerkvi.
Spodaj: Položitev venca pred spomenik.

Desno: recitatorji: Lučka Jereb Oblak, Martin Selan in Marko Štrubelj
Foto Marko Vombergar

„Sejem bil je živ...“

Doživljaji s 25. knjižnega sejma

Knjižni sejem v Buenos Airesu ne traja tisoč in en dan. Pa se vseeno nabere kar nekaj zanimivih zgodbic - ne Šeherezadnih, temveč resničnih.

I.

Naravnost k mizi jo primaha star možakar. Zunanost je zanemarljiva, v ustih malo zob pa kar nekaj škrbin, vendar ne iz malomarnosti, bolj zaradi revščine. Spet eden, ki me bo moril, si mislim. Pa sem se uštel.

Knjige ga niso toliko zanimalo. Kar takoj je v kasteljansčini povedal, da je tudi on Slovenec, da je doma tam iz Gradina pri K. Ker mi je bil kraj neznan, pa še po hrvaščini mi je dišalo, ga vprašam, če ni to na Hrvaškem. „Ne, sploh ne!“, odločno zanika in začne omenjati nekaj bližnjih krajev, ki so oddaljeni tristo, petsto, osemsto metrov od domače, bolj rojstne hiše.

Ne preostane drugega kot stopiti po atlas Slovenije in začeti iskati, kje bi bila tista vasica. Atlas vedno prav pride, ker pomaga najti trge in vasice, ki jih drugače ni videti na zemljevidih, obenem pa služi pri vzpostavljanju stikov.

Končno smo jo našli, in s tem se je sprožil plaz spominov o cestah, ki morajo biti že zdavnaj asfaltirane.

„Veste, to je blizu Kopra in tam je ena strašna ječa. Očetu sem pomagal peljati voz drva za jetnišnico, pa nisva smela notri. Pri vratih sva ga pustila, - midva nisva smela notri - od tam pa so ga trije v črtastih oblekah odpeljali. Čez nekaj časa so ga, izpraznjenega, spet pririli pred vrata. Ooo, to je bil strašen zapor.“

Starec še kar naprej sedi, zato ga vprašam, koliko je star. Malo pomisli, pa pove, da jih ima šestinosemdeset. In spet pripoveduje, kako je bilo hudo, ko je, čisto sam, prišel v Argentino. Jezika ni znal, živel je pri družini, ki je imela mlajšega otroka in tam se je za silo naučil.

„Najprej se mi je otrok norca delal. ‘Ali si ...’ in povedal besedico, ki je nisem poznal. ‘Si’, sem mu odgovoril, on in prijatelji pa v smeh. Čez čas sem zvedel za pomen tiste besede, a sklenil sem, da me ne bo več dolgo vlekel za nos. Včasih sem mu rekel, naj mi prebere kak delček iz časopisa ali knjige, ki sem mu jo prinesel, in kmalu sem se lahko sporazumeval. Ja, hudo je bilo včasih...“

„Pa imate kaj stikov, ali ste kdaj šli nazaj?“

„Ne, nikoli. Ali bi mi vedeli povedati, če mi pripade delež pri domačiji? Kdo bi mi pa lahko to povedal? Ali naj grem na poslaništvo?“

Kaj bi mu pravil, sem si mislil. Pri tvojih letih so morali domači že vse pospraviti in urediti brez tebe. In iz nekaterih podatkov bi tudi lahko sklepal, da verjetno ni bilo kaj dosti razdeljevati. Saj zaradi tega so te poslali čez lužo. Zato kar hitro obrnem pogovor in ga vprašam, po slovensko: Pa po naše še kaj znate? Na hitro malo zavrti z očmi in pove, tudi po slovensko:

„Se ne spomnim...“

Seveda takoj pograbil priliko in hudomušno pripomnim: „Vi me za nos vlečete. Takoj ste mi odgovorili, pa da se ne spomnite! Kdo bi vam verjel!“

Malo sva se nasmejala. Med tem je opazil, da nasproti stoji stojnica državne policije.

„Čakajte, tja moram tudi pogledati. Veste, zastavil jim bom vprašanje, pa jih bom malo zafrknul. Ker v šole nisem hodil, naučil sem se pa marsikaj! Pa lahko noč!“

In je odšel čez hodnik do kadetov in kadetinj policijske šole, ki so morali prestati verjetno svoj prvi zrelostni izpit v tem poklicu...

II.

„Prosim, ali ima res velik slovenski pesnik svoj spomenik na trgu v Ljubljani?“

Mlado dekle vrže iz sebe vprašanje in čaka. Čeprav navajen na neverjetna vprašanja, me iznenadi. Zatrem svojo firbčnost in začnem pripovedovati o največjem slovenskem pesniku Prešernu, o njegovi poeziji in o tromostovju. Iščem sliko, pa je ne najdem, le med skicami o urbanističnem razvoju Ljubljane najdem prostor, kjer stoji spomenik. Na polici poiščem knjigo in iz nje citiram nekaj življenjepisnih podatkov, ki jih z meni nerazumljivim navdušenjem snema na trak. Pa nisem kaj prepričljiv, saj me hitro prekine in vpraša:

„Ali je res, da je pisal pesmi, ker je bil zaljubljen?“

Pa kaj in kje je vse to zvedela?! Ne kaže, da bi bila slovenskega porekla, saj se o vsem tem zve v slovenskih šolah. No, počakam in nadaljujem, to pot o Primicovi Juliji, o sonetnem vencu in kako je sestavljen, o akrostihu v magistralah in o neutešeni Prešernovi ljubezni, ki pa je rodila nam tako drage pesmi. Za konec naj ji preberem še kak del njegove stvaritve, da sliši in posname, kako zveni v slovenščini. Pobrskam med Poezijami in se odločim za tisti sonet o Tnovem, kraju nesrečnega imena...

Zahvali se za pozornost in me še enkrat prehititi:

„Veste, jaz ne vem prav nič o Sloveniji, ampak sem brala knjigo Paula Coelho *Veronika sklence umreti*, pa sem se hotela prepričati, koliko je v vsej zgodbi resničnega. Še enkrat hvala lepa!“ In odide.

Začudenje, iznenadenje, neverjetnost, osuplost. Dodajte še druge podobne, vam poznane izraze - vse bi našli na mojem obrazu, saj si nisem predstavljal, da bi kdaj preko svetovne knjižne uspešnice Prešeren, njegova Julija in tromostovje postali znani ljudem, ki nimajo pojma o Sloveniji.

III.

Ženska nizke postave, srednjih let, v enostavnem, za te čase praktičnem a nič kaj elegantnem oblačilu, se razgleduje po knjigah. Končno seže na višjo polico, po knjigi o razvoju Ljubljane in lista po njej. Ni videti, da bi bila arhitektka, etnologinja ali sociologinja. Listanje je avtomatsko, brez posebnega vidnega zanimanja.

Ko se ji približam, kar sama začne pripovedovati:

„Nimam nobenega stika s Slovenijo. Sem Argentinka z nekaj španske krvi, vendar ko sem bila noseča, sem brala neko knjigo (ne vem več, katero), v kateri je bilo govora o nekem mestecu z imenom Ljubljana. In ime mi je bilo tako všeč, da sem si rekla: ‘Če se bo rodila hčerka, ji bom dala ime Ljubljana’.“

Ker se je sejem že nagibal h koncu, je človek že precej navajen na ekstravagance, pred katerimi osuplo gleda in ostane brez besed. Najprej je bilo treba „mestecu“ zvišati kategorijo in povedati gospe, da Ljubljana ni samo mestce, ampak mesto in sicer glavno mesto države! Torej ni kar tako! Gospa vzame na znanje opombo in nadaljuje:

„Res se je rodila hčerka in na matičnem uradu izrazim svojo voljo, da jo vpišejo kot Ljubljano. Uradnik pa, da to ime ni dovoljeno in da naj si izberem drugega. ‘Potem jo pa vpišite brez imena’, trdovratno silim. Pa da ne in ne. Končno me napoti k sodniku, naj njemu predložim svojo zahtevo. Ko me sodnik prijazno vpraša, zakaj sem prišla, mu rečem, da je problem čisto enostaven: hčerki hočem dati ime Ljubljana, pa mi na uradu tega ne dovolijo. Sodnik me uvideno skuša pregovoriti, jaz pa vztrajam pri svojem. Končno oba malo popustiva: on

SREČANJA IN SLOVO

Ob smrti Franca Perniška

Zapustil nas je in odšel k Stvarniku po plačilo eden najbolj delavnih in požrtvovalnih rojakov. Že v domovini je zavzeto deloval v katoliških organizacijah, naši skupnosti pa se je razdal od prvih begunskih let, tam v spittalskem taborišču in vse dokler mu je ostala v utrujenem telesu še trohica zdravja.

Mimo gospoda Perniška in njegove vsestranske dejavnosti ne bo mogel noben kronist naše diaspore. Njegovo ime je neločljivo povezano z delovanjem osrednjega Društva Slovencev, kasnejšo Zedinjeno Slovenijo, pa s slovensko Pristavo v Castelarju, v katere bližini je preživel velik del svojih argentinskih let. Že ‘Zgodovina Orla’, pomembna knjiga, ki jo je pripravljala dolga leta, bi bila dovolj, da bi ostal zapisan v nevidni knjigi slovenskih javnih delavcev, ki na tem svetu niso pričakovali plačila. Njegov ‘taboriščni dnevnik’ je gotovo eden od najbolj verodostojnih in podrobnih zapisov iz prvih let slovenske prisilne emigracije. Vreden in potreben bi bil ponatisa v knjižni obliki kot dokument naše dobe, novim rodovom pa spomin na prednike - begunce. Pa ni moj namen, da bi ob spominu na tega vzornega moža našteval njegova dela. Morda tudi zato, ker drobnega dnevnega dela za slovenski narod, ki ga je opravljal vse življenje, ni mogoče ne prešteti in še manj opisati. Zapisal bom o njem le nekaj osebnih utrinkov iz časov, ko ni nihče od nas sanjal, da bo preživel večji del svojega življenja v Argentini.

Hodil sem v prve razrede osnovne šole, ko me je vzel oče neke nedelje na romanje. Pridružila sva se večji skupini katoliških nameščencev različnih starosti in poromala z njimi na Kurešček h Kraljici Miru.

Nikogar nisem poznal, bil sem pa tudi edini otrok med njimi. Lepo sem se držal ata in radovedno gledal okoli sebe. Opazil sem med romarji mladega moža, ki je imel dobro besedo za vsakega od nas in ki je vse urejal in usmerjal. Zdelo se mi je, da mora biti vodja naše skupine. Ata mi je pojasnil, da je to gospod Pernišek. Najbrže se imena ne bi spomnil, če ne bi nekaj let kasneje spet naletel na tega živahnega, dobrega človeka.

Menda je bilo v drugem razredu gimnazije, ko me je nek študent povabil, naj pridem pogledat k Mladcem. Prišel sem zahajati na kandidatski tečaj, ki je bil pogoj, da so te kasneje sprejeli v dijaško katoliško akcijo. Nekega dne mi je omenil prijatelj, da bo v soboto v Marjanišču za dijake zanimivo predavanje. Zmenila sva se, da greva.

V soboto popoldne se nas je nabralo kar precej fantov. Pred nas je stopil mlad predavatelj. Kakšno je bilo moje preseenečenje, ko je spregovoril. Ni se namreč

pristane na vpis, jaz pa, da se ime poenostavi iz Ljubljane v Luviano. Pa mi je še danes žal... Hčerka je danes stara šestindvajset let in je prav tako odločna kot jaz. Zdaj si je vtepla v glavo, da hoče spoznati mesto, po katerem nosi ime, in vem, da bo prej ali slej odpotovala v Ljubljano.”

Pogovor se sprevrže že v navadne, skoraj banalne skrbni potnika, ki se namenijo (zaenkrat) neznane, tuje kraje. In gospa se poslovi z obljubo, da bo na prihodnjem sejmu povedala, kako je bilo s hčerkinim potovanjem.

Sejem bil je živ, poln presenečenj in zanimivih trenutkov.

Gregor Batagelj

lotil takrat perečih vprašanj na gimnazijah in na univerzi. Tudi političnih vprašanj se ni dotaknil. Govoril nam je o Bogu, o ljubezni, ki jo prejemamo od Stvarnika in ki smo jo dolžni posredovati bližnjim, pa o apostolatu. Laik-apostol v sodobnem svetu, je bil lik za katerega nas je predavatelj navduševal. Take stvari sem že slišal iz duhovniških ust, v ožjem krogu med Mladci pa tudi v družini. Nikoli pa nisem srečal koga, ki bi javno govoril o apostolatu s takim ognjem, zavzetostjo in prepričljivostjo, kot ta mladi predavatelj. Prepoznal sem ga. Bil je gospod Pernišek, isti, ki sem ga prvič videl na romanju h Kraljici Miru.

Tisto sobotno predavanje je pustilo v meni neizbrisen vtis. Bilo je potrebno dopolnilo k smernicam, ki sem jih dobival doma, v tistih mesecih pa tudi na tečaju KA, katerega je vodil na drug način, a nič manj goreče, študent Simčič. Potem je za nekaj časa ime gospoda Perniška izginilo iz mojega študentskega obzorja.

Prišla je revolucija. Kot domobranec sem odšel na Koroško, bil vržen kot toliko drugih, pa ostal živ in novembra 1946 spet pribežal med slovenske begunce. Zvedel sem, da so naši domači v spittalskem taborišču. Ko sem iskal v baraki sobo, za katero so mi rekli, da je začasen dom naše družine, sem opazil, da je ta razdeljena na dva dela. Kasneje sem zvedel, da jo delimo s Perniškovim družino.

Na tistih nekaj kvadratnih metrih sem imel ob sebi dva moža, ki sta mi bila zgled. Eden je bil moj oče, drugi pa Franc Pernišek. Nehote je takrat človek opazoval ljudi, ki jih je poznal kot javne delavce, v njihovem osebnem in družinskem življenju. Perniškovi so bila vzorna družina in videl sem, da pri tem odkritem in bistrem človeku ni bilo razpoke med tem, kar je govoril, in med njegovim življenjem. Tak je ostal, do konca.

V Argentini se nisva videvala pogosto. Kadar pa sem potreboval kako mnenje in nasvet, je bil gospod Pernišek vedno odprt in pripravljen na pogovor. V njegovi knjižnici sem našel marsikatero knjigo, ki mi je pomagala poživeti vezi s slovensko katoliško preteklostjo. Bil je moder mož, ki je veliko vedel, jasno mislil in se rad lotil vsakega potrebnega dela. S svojo umirjeno besedo je znal seštevati sile in usklajati pobude. Sledovi njegovega delovanja ostajajo med nami kot nevidna, a rodovitna dediščina požrtvovalnega Slovenca in neupogljivega katoliškega kristjana.

Z njegovim odhodom smo vsi izgubili nekaj tiste opore, ki jo je ta globoko verni Slovenec s svojo pokončno in neomajno prisotnostjo širil okrog sebe. Dober človek je odšel po zaslužen plačilo. Vse življenje je bil v svojem okolju luč, ki varno kaže pravo smer. Bil nam je zgled. Bog mu povrni.

Marko Kremžar

SLOVENSKA POLICIJA IN FBI

Generalni direktor FBI Louis J. Freeh je v okviru enodnevnega obiska v Sloveniji pred obiskom ameriškega predsednika potrdil odlično sodelovanje med slovensko policijo in FBI. Izrazil je tudi upanje, da bo njegov obisk prispeval k nadaljnji krepitvi sodelovanja med policijami, ki je še zlasti pomembno zaradi narave sodobnega kriminala, ki postaja vse bolj mednarodni, kot tudi zaradi drugih oblik kriminala, kot sta računalniški in bančni kriminal. V okviru programov usposabljanja so se slovenski policisti doslej udeležili 22 tečajev, šolanje pa so v ZDA končali trije slovenski predstavniki, medtem ko bo eden na usposabljanje odšel čez približno mesec dni.

Gospodarski vestnik

Slovenske latinskoameriške trgovske zbornice

Ko stroji zastanejo

Zadnje čase dnevniki pa tudi revije, posvečene gospodarstvu, objavljajo vedno več člankov o receziji. Pojav ni nov. Argentina je že mnogokrat v svoji zgodovini doživljala to gospodarsko bolezen. Le da smo jo prej poznali v cikličnem pojavu: inflacija in recezija sta si podajali roko v nenehni izmenjavi druga z drugo. Potem je prišla doba nenehne inflacije in ogrožala sam obstoj družbe. Ko so globoki gospodarski ukrepi sedanje vlade pregnali inflacijo, se pojavila stabilizacija. A ta je sedaj stopila v družbo z recezijo, ki postaja prav tako nevarna kot nekdanja inflacija. Zdravilo je pregnalo eno bolezen, a poklicalo drugo, nič manj nevarno.

UVOŽENA KRIZA

Seveda ne smemo vso krivdo metati na vlado. Bistveno je temu pojavu kriv mednarodni gospodarski položaj, na katerega država ni bila pripravljena. V tem pa lahko vladi oporekamo, da je nenehno trdila, da nas mednarodne krize ne prizadevajo, ko se je končno pokazalo, da je Argentina ena izmed držav, ki so jo nenehne mednarodne krize najbolj prizadele.

Iz česa moremo to sklepati? Zelo enostavno: položaj argentinskih privatnih podjetij je eden najbolj težkih v vsej latinski Ameriki. Argentinska podjetja so najbolj zadolžena in so v grobem zaostanku s plačevanjem dolgov. Tam daleč zadaj sledijo Mehika, Peru, Venezuela in Čile. Šest argentinskih velepodjetij je v zaostanku s plačevanjem dolgov v višini 700 milijonov dolarjev. Posledica tega je, da podjetja vedno težje dobivajo nova posojila in da finančne ustanove za posojila zahtevajo vedno višje obresti, kar povzroči neke vrste začarani krog, ki ogroža obstoj teh podjetij.

Drug pojav je zaostanek gospodarske dejavnosti. Zadnja leta je proizvodnja nenehno rastla. Sedaj pa je začela znova padati. Prvi trimeser letošnjega leta ni prinesel dobrih novic. Proizvodnja je padla kar za 3 odstotke. A dodajmo, da je ta odstotek posledica novih metod merjenja; s starimi parametri bi bil padec kar za 4,5%. Za drugi trimeser vse privatne ustanove soglasno

napovedujejo nadaljevanje recezijskega sunka. Če primerjamo letošnji prvi trimeser z lanskim, ko je bila gospodarska rast pozitivna za 6,7%, bomo logično sklenili, da je država kar 11 odstotkov manj dejavna, torej revnejša. Druga posledica je, da vzporedno padajo tudi investicije.

NAROB SVET

Poleg tega je gospodarska dejavnost doživela nek preobrat: prej je slonela na proizvodnji, sedaj pa že nekaj let vodijo storitve (servicios), katerih udeležba je iz leta v leto večja. Leta 1986 je proizvodnja (poljedelstvo, industrija, gradnja) prispevala 43,4% notranji bruto proizvodnji, medtem ko je bila udeležba storitev 54,7%; sedaj pa storitve prispevajo že 64,2%, proizvodnja pa le 34,5%.

Če iščemo vzroke temu položaju, bomo lahko zasledili globoke spremembe v družbi, ki je vedno bolj odvisna od raznih storitev (od zavarovanj, preko turizma pa do celularnih telefonov), pa tudi razumljivo dejstvo, da zunanje krize in odprtje gospodarskih meja neprimerno manj prizadejajo storitve kot pa proizvodnjo.

Da pa ne bo kdo menil, da vso stvar gledamo preveč črno, zabeležimo še, da ima recezija le neko pozitivno posledico. Ljudje imajo manj denarja in zato manj kupujejo. S tem pa je precej prizadet uvoz in argentinska zunanjetrgovska bilanca je meseca aprila po dolgem času bila znova pozitivna. Aprila je država izvozila za 2.217 milijonov dolarjev izvozila pa za 1.866 milijonov. Zadnjikrat, ko je bila trgovska bilanca pozitivna, je bila ravno pred dvema letoma, maja 1997.

A ves ta pojav recezije pa je zaskrbujoč, zlasti ker vlada ne najde pravega odgovora. Ni ukrepov za pospešitev proizvodnje ne za razmah investicij. Šele zadnje čase napovedujejo posojila z nižjimi obrestmi za srednja in manjša podjetja. Nobenih konkretnih predlogov pa ne zasledimo tudi s strani opozicije, kar pomeni, da problem ni na strani vlade, marveč sploh politične in voditeljske argentinske skupnosti.

-e-t

TINE DEBELJAK

Meddobje, št. 1-2, 1999

Dvojna bogata številka letošnjega leta te kulturne revije, ki je prvič izšla že leta 1954, je zanimiva. Zanimiva zaradi svoje vsebine, ki dokazuje, da slovenska kultura v Argentini - in po svetu - ni odšla v grob s našimi starejšimi ustvarjalci. Razumeli bi, da glasbeni ali likovni izdelki, ki niso vezani na jezik, še dalje cvetijo. A vstajajo tudi mlajši - in dosedaj bolj nepoznani starejši - ustvarjalci slovenskega duha in rodu, ki peljejo naprej ta voz slovenske besedne kulture v novih oblikah.

Poglejmo: Po uvodnih razmišljanjih predsednika SKA arh. Marjana Eileta o kulturnih razmerah v Sloveniji najdemo že dolgoletnega znanca p. Vladimirja Kosa z Japonske, ki objavlja dve krajši pesmi v slogu tanka-pesmi, z impresionistično in teološko vsebino.

Z nasprotnega brega časa objavlja Erika Poglajen dve pesmi, ki sta najprej objavljeni v španskem originalu, nato pa v odličnem prevodu Branka Rebozova. Mlada ustvarjalka, študentka filozofije, globoko in poetično razmišlja kot Borges o sebi in svojih verzih in o poti življenja.

nja. Sicer dobro obvlada slovenščino, a ji leži španščina bliže. Je pač otrok dvojezičnosti.

Branko Rebozov iz starejšega rodu prikazuje v svoji pesmi spomine in prednost usodi v tujini našega emigranta v pretresljivem osebnem občutju.

Gregor Papež, tudi dvojezični pesnik, je v španščini prispeval dve pesmi, ki ju je tudi mojstrsko prevedel Branko Rebozov. Tudi on moderno opazuje okolje in se spušča v svoje globine. (V prevodu, ki je skrben in odličen, mi v zadnjem verzus beseda vključivši zveni preveč papirnato).

Poezija je tako dostojno predstavljena. Pa tudi proza je odlična. Tone Mizerit je v črtici Bregovi opisal pretresljivo zgodbo človeške osamelosti v modernem svetu velemestnega okolja in telefonskega omrežja. Prepleta zgodbo v zgodbi in ju kot zanimiv hiperlink povezuje. Škoda, da ne piše kaj več.

Tudi Marjan Eiletz je prispeval naslednjo prozo - ki je to in esej in spomin in zgodovinski pogled - na prijatelja Marjana Snoja, ministrovega sina, s katerim sta bila

PISMA BRALCEV

0 princi in še kaj

Ko sem prebrala pismo „Pričetek šol: Kaj je važno?“ v 21. številki tega tednika, sem se tudi vprašala: „Kaj je sploh važno?“ Še enkrat sem natančno pregledala poročilo o igri Sneguljčica, ki je izšlo v 17. št.

Poročevalec ali poročevalka je predstavila v celoti ocenil kot „pravo odrsko umetnino“, katero so izoblikovali vsi nastopajoči in sodelavci. Iz poročila lahko razberemo več pohvalnih stavkov („igra je potekala brezhibno in brez spodrslijajev, tako veliko scensko delo, lepi plesi, pisanost kostumov, dvorana je ploskala in ploskala“) in le eno opombo k vlogi kraljeviča, ki je bil seveda tudi vključen v omenjene besede priznanja. Vsak igralec doprinese svoj del k skupnemu uspehu! Tega se bomo navsezadnje spominjali in ne kako je vsak posameznik odigral svojo vlogo.

Sedaj pa še nekaj vrstic o nas poročevalcih, ki smo večinoma tudi le amaterji. Ko pišemo kakšno poročilo, smo pred vprašanjem: „Kako je kaj potekalo?“ včasih

v pravi zadregi. Kako oceniti nastope? Zapademo lahko v preveliko pohvalo in skoraj pretiravanje. Nismo dovolj podkovani za strokovno kritiko, včasih se pa tudi bojimo, da se ne bi kdo užalil. Vsi, poročevalci in bralci, pa se moramo zavedati, da obstajajo včasih različna mnenja o istem dogodku. Tako smo o našem princu v 17. št. Svobodne Slovenije lahko brali: „...V glavnih vlogah so nastopali: Alenka Zupanc kot Sneguljčica, Miloš Mavrič kot princ in Snežna Batagelj Klemenčič kot mačeha-čarovnica. Vlogo so ne le dobro odigrali, ampak tudi dobro odpeli...“

Primerno bi v tem slučaju bilo še mnenje osebe, ki se izrecno posveča glasbi, da bi nas dokončno prepričal o princem nastopu.

Vsi se trudimo, delamo in gradimo našo slovensko skupnost, tudi poročevalci v naših časopisih s svojim skromnim in dobronamernim pisanjem.

Vera Breznikar Podržaj

Financial Times o Sloveniji

Britanski časnik Financial Times 7. junija je objavil prilogo o Sloveniji, v kateri opisuje slovensko notranjo in zunanjo politiko ter slovensko približevanje Evropski Zvezi, posebno pozornost pa posveča gospodarskim razmeram v državi. Ugotavlja, da Slovenija pospešuje izvajanje reform za sprejem v EZ, da pa država že sedaj izpolnjuje številne zahteve za članstvo v Zvezi.

Časnik ugotavlja, da Slovenija ne bo finančno breme EZ kot druge kandidatke za članstvo iz Vzhodne Evrope, dodaja pa, da državi manjka lobi, kot ga imajo npr. Poljska in Madžarska.

V skladu z referendumom mora parlament spremeniti sedanji proporcionalni volilni sistem v večinskega. Vladni kritiki menijo, da koalicija ni kos pripravi Slovenije na prihodnje stoletje.

skupaj pri domobranci. Zanimivo, napeto in človeško globoko naniza vrsto prizorov iz njunega prijateljstva med revolucijo, a kjer obenem lahko dobimo vrsto osebnih občutkov in misli o tistih časih.

Sledi enodejanka Antona Novačana Nadčlovek. To je prava poslastica. Sicer že petdeset let stara prikazuje nekako ekspresionistično futuristično - nenavadno za tega realističnega dramatika - zgodbo, kam nas lahko pripelje nadčlovek - v propad. In - tudi nenavadno - se konča romantično. Manjka pojasnilo, kako je prišlo to delo šele sedaj na svetlo.

Mirko Gogala, teološki strokovnjak, je v eseju Vera in teologija danes prosto predstavil predavanje kardinala Ratzingerja pred leti, kjer obravnava razne poskuse in zablode kake sedanje teologije, ki je podlegla racionalizmu, upornosti ali relativizmu. Jasna razlaga o mislih, ki smo jih morda drugje slišali le mimogrede.

Naslednje strani so posvečene pokojnemu uredniku Meddobja Francetu Papežu. Vinko Beličič objavlja sintezo Š Francetom Papežem po pismih, ki jih je izmenjal z njim v zadnjih 30 letih. Iz teh se da dobiti Papežev in Beličičev pogled na delovanje SKA, njen porast in upad, upanje in obup, obenem pa še človeški dotik dveh Belokranjcev.

Helena Majcenovič iz Slovenije je objavila oris literarnega ustvarjanja Na zdovski poti Franceta Papeža, svoje diplomsko delo, v katerem zbere in celostno poveže poročila ter kritike o Papežu in njegovem delu, ki ga tudi oceni. Nujno delo, ki si ga

Financial Times nadaljuje, da je Slovenija pokazala zrel in konstruktiven pristop v reševanju kosovske krize.

Kosovska kriza je vplivala tudi na slovenski turizem, saj se hoteli in turistične agencije soočajo s številnimi odpovedmi rezervacij (od 20 do 40 %). Tudi Italijani, glavni turisti na slovenski obali, se letos odpovedujejo obisku v Sloveniji. Financial Times pri tem dodaja, da se je v blagajne igralnic lani nateklo 140 milj. dolarjev, kar je 12,6% slovenskih prihodkov od turizma.

V drugem članku poudarja, da Slovenija potrebuje več tujih vlaganj, pri čemer je inflacija glavni pokazatelj, da Slovenija še ne izpolnjuje Maastrichtskih kriterijev. Financial Times tudi opisuje slovenski trg vrednostnih papirjev, ki je v mednarodnem merilu še vedno majhen.

je pesnik zaslužil.

Irena Žerjal iz Trsta govori v oceni Pesem na različnih šahovnicah o pesnici Mileni Merlak Detela z Dunaja. Ta sicer kratek a jasen in globok oris njenega življenja in dela skupaj s primeri pesmi je brala v slovenskem tržaškem radiu pred leti.

Edo Škulj, glasbeni strokovnjak iz Ljubljane v Odgovori na vprašanja pojasnjuje strokovno natančnostjo nekaj Kosovih vprašanj na njegovo predavanje o Gallusu, objavljeno v Meddobju.

Pisma za zgodovino nadaljujejo z objavo Jurčevih pisem Adu Zobru v petdesetih letih. Iz njih lahko gledamo na življenje v prvih letih v Buenos Airesu, predvsem v liberalnem okolju.

Rozina Švent iz ljubljanske Narodne in univerzitetne knjižnice je priobčila enajst pisem, ki jih je dramatik Anton Novačan pisal prijatelju pesniku Igu Grudnu iz emigracije v Kairu in Rimu med vojno. V njem opazujemo težko življenje in počasno odločitev za stalno emigracijo.

Meddobje se končuje s prevodi Milene Ahčin dveh kratkih Borgesovih črtic Obzidje in knjige. Prav je, da so naše svoj prostor v Meddobju, ki v tej številki tako povezuje stari in mladi rod, zgodovino in sedanost, onstran in tostran oceana. Pesem in proza, eseje in prikaze, slovenščino in španščino, kar je vse ogledalo naše slovenske ekumene.

Ta številka ima dve likovni prilogi mlade slikarice Veronike Sparhagl, ki kažejo veliko zrelost. Platnice je grafično dobro izdelala Irena Poglajen.

Novice iz Slovenije

Pisali smo pred 50 leti...

Žalna prireditev za slovenske žrtve

... predsednik Društva Slovencev **Miloš Stare** je v lapidarnih besedah priklical v spomin nesreče, ki so se zgrnile nad naš narod leta 1941, katere so potem še povečali komunisti s svojo revolucijo...

„Gallus“ je zapel najbolj znane slov. vojaške žalostinke ... **Izseljenski oder** je recital s svojimi člani **Kunčičeve** in **Igorjeve** pesmi ter **Andrejevo** prozo **Pismo iz domovine** (bral J. Špeh).

Glavni del sporeda pa je bila odrska **vprizoritev Kalinove Črne maše**, ki je ta dan za ta spomin tudi knjižno izšla. Režiser **Petrič** (IDNAVE) se je v svojih zunanjih likih naslonil na to knjižno izdajo. Akad. slikarici **Bari Remec** je dal napraviti pet-metersko visoko cerkveno okno... kar je napravilo monumentalni vtis; vsi lectorji

so nastopili z novo knjigo v roki; mrtveci so se nagomilali v sredi nalik lesorezu v knjigi, in vstali so s palmami v rokah. (Režiser) je v povzdigovanje po močni domisljici postavil ... slovensko mater, ki posvečuje Bogu mrtve sinove kosti v culi. **To je bil tudi višek.**

...tako je iz nakazane dramske pesnitve ustvaril **pravi grški misterij**, ki ga je vpeljal z nesmrtnim **Gallusovim „Glejte, kako umira“** ter je ves potek povezal z melodijo Verdijevega „Requiem“.

Pesnitev je s tem dobila potrdilo, da je v njej ogromno dramskega gradiva, da je neizčrpna za odrske ustvaritve in kar kliče po uglasbitvi kot oratorij.

Svobodna Slovenija, št. 24; 17. junija 1949

Slovenija moja dežela

Lipa - slovenski simbol

25. junija 1991 je skupščina Republike Slovenije sprejela Temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti. Motiv za ljubljeno znamko obletnice razglasitve samostojnosti Republike Slovenije predstavlja lipov list. Ta že uveljavljeni simbol slovenstva vsebuje cvet in plod in tako postane prispodoba naravnega procesa rasti in razvoja.

Simbol lipe se je posebno razvil v Srednji Evropi. (Germani so imeli za svoj simbol hrast).

Že stari karantanski grb je predstavljal „slovenski klobuk“ s privezanimi lipovimi listi

Pri Slovencih je bila lipa na vasi središče vsega družabnega življenja. Pod njo so se zbirali kmetje po maši ali vršila vaška zborovanja. Taka institucija se je najdalje ohranila v Beneški Sloveniji, kjer se je pod lipo ob kameniti „banki“ izvajala lokalna samouprava vse do Francozov.

Še v srednjem veku ni bilo med Slovenci nobenega gradu, vasi, trga, cerkve ali mesta brez lipe. Vsi poznamo Prešernovo romanco:

Hrast stoji v turjaškem dvoru...

pa to ni hrast, ampak lipa, ki je res še iz turških časov in stoji še sedaj.

Znamenita lipa v Ljubljani, pod katero je plesal povodni mož z Urško, je bila posekana leta 1638, kot piše Valvasor.

Na Koroškem se zbori in pravde „pod lipo“ omenjajo že v 13. stoletju, istotam je poznan zilski „*rej pod lipo*“. Tudi Kralj Matjaž počiva pod lipo.

Seveda pa ne smemo pozabiti narodnih pesmi, kjer se velikokrat omenja lipa, npr.:

*Pri cesti stoji lipica,
oj lipica zelena...*

Še danes poznamo stoletne lipe, ki so v okras vsaki vasi.

Simbol lipe v slovenskem ljudskem izročilu kaže na visoko kulturno raven slovenskega človeka.

Osebne novice

Nova diplomantka: Meseca maja je na univerzi ITBA v Buenos Airesu diplomirala **Sonja Črnič**. Postala je inženir informatike.

Čestitamo!

Slovenija in šport

LJUBLJANA - Evropska nogometna zveza (UEFA) je letos ustanovila novo evropsko tekmovanje, UEFA Regions Cup, na katerem imajo pravico nastopa le amaterji posameznih držav. V eni izmed osmih predtekmovalnih skupin je tudi Slovenija, ki jo bo na turnirju v Benetkah zastopala reprezentanca Medobčinske nogometne zveze Ljubljana. V skupini bodo poleg Slovenije še Italija, Bolgarija in Švica.

EPINAL, Francija - Slovenski plesalci **Damir Lazič** in **Barbara Šercer** ter **Jure Cor** in **Mirela Zulič** so na tekmovanju za svetovni pokal v rock'n'rollu za mladinske kategorije osvojili prvo in drugo mesto.

ZAGREB, Hrvaška - Na XIX. mednarodnem spomladanskem turnirju v ritmični gimnastiki, kjer je nastopilo 45 tekmovalk iz 18 klubov iz šestih držav, so se slovenska dekleta izvrstno odrezala v vseh treh kategorijah. Med mladinkami je zmagala **Andra Žegarac**, med kadetinjami pa **Špela Gala**. Med mladinkami sta za izenačen in razburljiv dvoboj poskrbeli najboljši slovenski telovadki **Andrea Žegarac** in **Kaja Šindič**, o zmagovalki pa je odločil zadnji rekvizit.

TIRANA, Albanija - V tekmi 2. kvalifika-

cijske skupine za nastop na evropskem prvenstvu v nogometu je Slovenija premagala Albanijo z 1:0 in se povzpela na drugo mesto v svoji kvalifikacijski skupini. - Mlada slovenska nogometna reprezentanca (do 21 let) pa je v 6. krogu kvalifikacij za evropsko prvenstvo igrala neodločeno 1:1 s tamkajšnjo ustrezno izbrano vrsto.

RADOVLJICA - Radovljiške plavalke **Alenka** in **Nataša Kejžar**, **Urška Slapšak** ter **Tanja Blatnik** so v domačem bazenu postavile nov absolutni državni rekord na 4x50 m mešano. Razdaljo so preplavale v 2:01,14 minute in stari rekord popravile za neverjetnih 4,12 sekunde.

LJUBLJANA - Najboljša slovenska atletinja ta čas **Brigita Bukovec** je bila operirana. Dr. **Vanja Vuga** je povedal, da je bila operacija rutinska in ni bila povezana z njeno poškodbo - bolečine v stičišču kolka in mišice zamašne noge - „hkrati pa ne bi smela vplivati na njene tekmovalne načrte v tej sezoni.“ Dr. **Vuga** vzroka operacije ni hotel navesti. Trener **Jure Kastelic** pa je še povedal, da bo **Bukovec** po počitku in masaži ter plavanju odšla na kontrolo, potem pa naj bi zopet začela s pripravami.

Obvestila

SOBOTA, 26. junija:

Praznovanje Slovenske državnosti. Ob 19 sv. maša s slavnostno večerjo v Slovenski hiši

SOBOTA, 3. julija:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja ob 15. uri v Slovenski hiši.

Mladinski pevski zbor iz San Justa prireja večerjo, show in ples v Našem domu ob 21.

NEDELJA, 4. julija:

Praznik šolskih otrok v čast sv. Alojziju, ob 16. v Slovenski hiši.

SREDA, 7. julija:

Redni sestanek Zveze slovenskih mater in žena ob 17. v Slovenski hiši. Na programu razgovor z novinarjem Tonetom Mizeritom.

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI

15. junija 1999

1 dolar	185,55 SIT tolarjev
1 marka	99,14 SIT tolarjev
100 lir	10,01 SIT tolarjev

Vzemite na znanje!

Zaradi boljše organizacije praznika slovenske državnosti prosimo vse rojake, da vstopnice za večerjo kupijo ali vsaj rezervirajo do torka, 22. junija. Tako si zagotovijo prostor in dostojno postrežbo.

Zedinjena Slovenija

3. julija ob 20. uri v Našem domu Mladinski pevski zbor San Justo ne bo pel...

Če hočeš doživeti zabaven večer,
pridi na

VEČERJO-SHOW-PLES

Prijave se sprejemajo do 1. julija pri vseh članih zbora.
Preskrbljeno varstvo otrok od 1. leta dalje.

ŠE SO VESELE NOVICE...

Med številnimi pari, ki bodo letos rekli „hočem“, sta tudi **Micka** in **Francelj**. Vse svoje prihranke sta vložila v „štalco“ in vse „piskre“, zato bo njuna žlahta darovala zlate hranilne knjižice **Sloge**. Mladi par bo lahko uresničil svoje sanje in doživel Slovenijo. Še so vesele novice...

SLOGA DA VEČ! V SLOGI JE MOČ!

PRAZNIK SLOVENSKE DRŽAVNOSTI

v soboto, 26. junija 1999 v Slovenski hiši

Ob 19. uri sv. maša za vse pokojne in žive javne delavce.

Ob 20. uri poklon pred spomenikom žrtev vojne in revolucije; nato **slavnostna akademija** v dvorani:

- Pozdrav: **Tone Mizerit**, predsednik Zedinjene Slovenije
- Slavnostni govor: **Božidar Fink**
- Koncertni nastop: **Vera Golob** ob spremljavi **prof. Ivana Vombergarja**.
- **Podelitev priznanj** Zedinjene Slovenije
- **Prijateljska večerja**

Dvorana bo razstavno okrašena s slikami naših umetnikov.

Vstopnice po \$ 15,- v predprodaji po Slovenskih domovih, v Slovenski hiši in v Slogi.

Mali oglasi

TURIZEM

el. 4441-1264 / 1265

Letalske karte, rezerva
hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu

H. Yrigoyen 2742 - San Justo

ADVOKATI

dr. Marjana Poznič - odvetnica - Vsak dan od 15.

do 18. ure - Lavalle 1290, pis. 402- Tel. 4382-1148

dr. Franc Knave, dr. Bernard Knave, dr. Veronika

Knave - odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16

do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital -

Tel. in faks: 4374-7991 in 4476-0320.

dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Bogotá 3099, 2° B,

Capital. Torek in petek od 16. do 20. Tel.: 4613-1300

Dr. Héctor Fabián Lo Faro (Miklič). Odvetnik.

Vsak dan od 15 do 20 ure. Almaguer 3351, 1. nadstr.

„F“, San Justo. Tel. 4482-5624.

VIDEO

Marjan Vivod - video posnetki, filmanje z eno ali

več kamerami. Predhodni proračun in zagotovljen

termin izdelave. Padre Castañer 366 - (1708) Morón

Tel.: 4696-8842 - E-mail: vivodtine@overnet.com.ar

FOTOGRAF

Marko Vombergar - Kvalitetno razvijanje

fotografskih filmov: 36 posnetkov 10x15 \$ 10.-

Garibaldi 2308 - (1754) Villa Luzuriaga - Tel.: 4659-2060

- E-mail: marko@pinos.com

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Azcuénaga 77 -

(1704) Ramos Mejía - Bs. As. - Tel./Fax: 4656-3653

Kreditna Zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704)

Ramos Mejía - Tel.: 4658-6574/4654-6438. Od

ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos

Mejía - Tel.: 4658-6574/4654-6438. Od ponedeljka do

petka od 10. do 19. ure.

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska

Pristava - República de Eslovenia 1851 - Urađuje ob

sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do

12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS -

Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias -

Urađuje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah

od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom

(pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 4651-1760. Urađuje

ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do

11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski

dom - Córdoba 129 - Tel.: 4755-1266 - Urađuje ob

Correo
Argentino
Suc. 7

FRANQUEO PAGADO

Cuenta N° 7211

Registro Nac. de la Propiedad
Intelectual N° 881153

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE**

Director: **Valentín B. Debeljak**

Propietario:

Asociación Civil Eslovenia Unida

Redacción y Administración:

RAMON L. FALCON 4158

(1407) BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono: **(54-11) 4636-0841**

Telefax: **(54-11) 4636-2421**

e-mail: **eslovenia@impsat1.com.ar**

e-mail: **debeljak@pinos.com**

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,

Gregor Batagelj

Naročnina Svobodne Slovenije:

za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti

pa \$ 70; obmejne države Argentine 105 USA

dol.; ostale države Amerike 120 USA dol.;

ostale države po svetu 130 USA dol.; vse za

pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto

75 USA dol. za vse države.

Čeke na ime „Eslovenia Libre“

Stavljenje, oblikovanje in tisk:

TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.

Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires -

Argentina - Tel.: 4307-1044 - Fax: 4307-1953

E-mail: **vilko@ciudad.com.ar**

Slovenska kulturna akcija

vabi na predavanje

Tine Debeljak

Slomšek v kulturi in prosveti

V soboto, 19. junija ob 20. v Slovenski hiši

„Molitve zadnje Stvarniku v nebo,
ko padli ste, fantje, v kraške jame,
umirali za narod, zate, zame...“

Marjan Jakopič

Naš dom

San Justo

DOMOBRANSKA PROSLAVA

V nedeljo, 27. junija po sv. maši

* Polaganje venca pred spomenikom Franceta Balantiča

* Slavnostni govornik: g. France Zorec

* Spominska akademija na čast padlim v dvorani. Nastopajo recitatorji, otroci in MPZ San Justo pod vodstvom ge. Andrejke Selan-Vombergar

* Po proslavi kosilo, ob 13. uri. Prijave na telefon 4441-5528/6979 ali pri odbornikih.

„Jaz sem vstajenje in življenje,
kdor veruje vame, bo živel, tudi če umrje.“

V nedeljo, 6. junija, je odšla k Bogu v 83. letu svojega življenja naša ljuba in dobra žena, mama, sestra, teta, sestrična, gospa

IVANA BAVEC roj. ZIGMUND

Najlepša hvala vsem, ki ste nam stali ob strani, prišli kropit in jo spremljali na zadnji poti. Zahvala ravno tako duhovniku g. Francu Cukjati za pogrebno mašo ter molitve na pokopališču v San Justu.

Vsem Bog plačaj!

Priporočamo jo v molitev in blag spomin.

Žaljujoči

mož **Janez**

sin **Janez**

hčerka **Marija** in zet **Edvard**

sestri **Terezija** in **Milena** z družinama

brat **Jože** z družino

in ostalo sorodstvo

Buenos Aires, Slovenija, ZDA, Avstrija, Peru, Italija

Moja duša povečuje Gospoda
in moj duh se raduje v njem!

Vsem članom in rojakom sporočamo, da nas je 7. junija v 92. letu starosti zapustil in odšel h Gospodu po zaslužen plačilo gospod

Franc Pernišek

dolgoletni skrbni in aktivni predsednik ter odbornik Slovenske Pristave. Hvala, g. France, za zglede, nauke in nasvete, ki ste jih nam zapustili.

Društvo Slovenska Pristava

Vsem prijateljem in znancem sporočamo, da nas je dne 7. junija 1999 v 92. letu starosti za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče in stric

FRANC PERNIŠEK

K večnemu počitku smo ga položili dne 9. junija 1999 na pokopališču Parque Memorial, kjer čaka vstajenja.

Lepo se zahvaljujemo patru dr. Alojziju Kukovici za pogrebno sv. mašo in obred, dr. Juretu Rodetu za molitve ob krsti, prelatu Jožetu Škerbcu in Carlosu Barrientosu za podelitev sv. maziljenja in obhajila. Iskrena hvala ge. Ireni Fajdiga za vso njeno sočutno pomoč.

Lepa hvala gg. Janezu Jelencu in Tonetu Mizeritu za lepe poslovilne besede ob zadnjem slovesu. Hvala vsem, ki ste ga prišli kropit, darovali cvetje, molili zanj in nas spremljali ob urah slovesa. Vsem Bog povrni!

Žaljujoči:

hčerka **Cirila** z možem **Tonetom**

sin **Franci** z ženo **Marto**

vnuki **Helena, Federico, Santiago, Tomaž, Máximo, Boris**

in **Lucila;**

nečaka **Majda** in **Tomaž Pesek**

ter ostalo sorodstvo

Buenos Aires, Ljubljana, Radomlje, Reka, Toronto, Quebec